🌟 כרטיסי מנהיגות פורצת דרך

שבוע שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות – רואים את האדם

גוזרים – כרטיס לכל קבוצה. קוראים, עונים על השאלות ומציגים לכיתה במשפט אחד: מה עזר לדמות ומה הפריע לה.

🌟 הלן קלר

סופרת ופעילה חברתית • 1880–1968 • ארה"ב

בגיל שנה וחצי חלתה ואיבדה את הראייה ואת השמיעה. המורה שלה, אן סאליבן, אייתה לה מילים בכף היד, והלן למדה לקרוא, לכתוב ואפילו לדבר. היא סיימה אוניברסיטה, כתבה ספרים ונאבקה בכל העולם למען זכויות של אנשים עם מוגבלות.

🤝 **מה עזר:** מורה סבלנית שהאמינה בה; משפחה שחיפשה פתרון

🚧 **מה הפריע:** דעות קדומות שאנשים כמוה לא יכולים ללמוד

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

👆 לואי ברייל

ממציא כתב ברייל • 1809–1852 • צרפת

בגיל 3 נפצע בעין בבית המלאכה של אביו, ובגיל 5 כבר לא ראה בכלל. בבית הספר לעיוורים היו מעט ספרים, עם אותיות ענקיות ובולטות שקשה לקרוא. כשהיה בן 15 בלבד המציא כתב של 6 נקודות בולטות – כתב ברייל – שבזכותו מיליוני אנשים קוראים וכותבים עד היום.

🤝 **מה עזר:** בית ספר שנתן לו ללמוד ולנסות; חברים עיוורים שבדקו את השיטה

🚧 **מה הפריע:** מבוגרים שלא האמינו שהמצאה של ילד עיוור יכולה להיות הטובה ביותר

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

🎼 לודוויג ואן בטהובן

מלחין • 1770–1827 • גרמניה ואוסטריה

בטהובן היה מלחין מפורסם, ובסביבות גיל 27 התחיל לאבד את השמיעה. הוא היה עצוב מאוד ואפילו התבייש, אבל המשיך להלחין. את הסימפוניה התשיעית המפורסמת כתב כשכמעט לא שמע כלל. בהופעת הבכורה אחת הזמרות סובבה אותו – כדי שיראה את הקהל מריע לו.

🤝 **מה עזר:** חברים שכתבו לו במחברות שיחה; מוזיקאים שהמשיכו לנגן את יצירותיו

🚧 **מה הפריע:** בושה ופחד שיגלו – ולכן התרחק מאנשים

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

🎨 פרידה קאלו

אמנית • 1907–1954 • מקסיקו

בגיל 6 חלתה בפוליו, והרגל שלה נשארה חלשה. בגיל 18 נפצעה קשה בתאונת אוטובוס ושכבה במיטה חודשים ארוכים. אמא שלה התקינה לה כן ציור מעל המיטה ומראה – ופרידה ציירה. היום היא אחת האמניות המפורסמות בעולם.

🤝 **מה עזר:** משפחה שהביאה לה כלים ליצור גם מהמיטה

🚧 **מה הפריע:** כאבים, ניתוחים ותקופות ארוכות של בדידות

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

🌌 סטיבן הוקינג

מדען, חוקר היקום • 1942–2018 • בריטניה

בגיל 21 גילו שיש לו מחלה שמחלישה את השרירים, והרופאים חשבו שיחיה רק שנתיים. הוא חי עוד יותר מ־50 שנה! הוא נע בכיסא גלגלים ממונע ודיבר בעזרת מחשב, והיה אחד המדענים החשובים בעולם בחקר החורים השחורים והיקום.

🤝 **מה עזר:** טכנולוגיה מסייעת, עוזרים, ואוניברסיטה שהתאימה את העבודה

🚧 **מה הפריע:** מבנים לא נגישים ותחזיות קודרות של אחרים

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

🐄 טמפל גרנדין

מדענית וסופרת • נולדה ב־1947 • ארה"ב

טמפל אוטיסטית. כשהייתה קטנה לא דיברה עד גיל 3 וחצי בערך, ורופאים אמרו להוריה שלא תלמד. אבל היא חושבת "בתמונות" – וזה עזר לה להבין איך בעלי חיים מרגישים. היא תכננה מתקנים שבהם בעלי חיים פחות מפחדים, ונעשתה פרופסורית וסופרת.

🤝 **מה עזר:** אמא שהתעקשה; מורה למדעים שראה את הכישרון

🚧 **מה הפריע:** הצקות בבית הספר; מבוגרים שראו רק את הקושי

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

✊ ג'ודי היומן

מורה ופעילה לזכויות • 1947–2023 • ארה"ב

ג'ודי חלתה בפוליו כשהייתה תינוקת ונעה בכיסא גלגלים. בית הספר בשכונה לא הסכים לקבל אותה. כשגדלה ורצתה להיות מורה – לא נתנו לה רישיון בגלל הכיסא. היא פנתה לבית המשפט, ניצחה והייתה למורה. אחר כך הובילה מאבקים גדולים למען חוקי נגישות.

🤝 **מה עזר:** חברים ותומכים מקהילות שונות שהתאחדו; הורים שנלחמו עליה

🚧 **מה הפריע:** חוקים ומנהלים שראו בכיסא הגלגלים "בעיה"

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

🏅 ספורטאית פראלימפית

שחיינית • סיפור כללי

דמיינו שחיינית שנולדה בלי כף יד. בילדות אמרו לה "שחייה זה לא בשבילך". מאמן אחד הציע לה לנסות – והיא התאמנה כל בוקר לפני בית הספר. היום היא מתחרה במשחקים הפראלימפיים ומספרת לתלמידים: "אל תחליטו בשבילי מה אני יכולה". ידעתם? המשחקים הפראלימפיים של 1968 התקיימו בתל אביב!

🤝 **מה עזר:** מאמן שהאמין, קבוצה שקיבלה אותה, ציוד מותאם

🚧 **מה הפריע:** משפטים כמו "זה לא בשבילך"

1. מה הופך את הדמות למנהיג/ה פורץ/ת דרך?
2. מי עזר לה – ומה הפריע לה?
3. מה אנחנו יכולים לעשות כדי שאף אחד לא יישאר בחוץ?
4. **להעמקה:** מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.

💬 שאלות לדיון כיתתי:

1. אילו תכונות נדרשו כדי לפרוץ את הדרך? איזו מהן הייתם רוצים לחזק אצלכם?
2. מה היה החסם האמיתי בסיפור – המוגבלות או יחס הסביבה? נמקו.
3. איך הסיפור שינה דברים גם לאנשים אחרים? (מנהיגות = לשנות את הכללים לכולם)
4. מה התפקיד שלנו כקבוצה בקידום שוויון הזדמנויות – בכיתה, ביישוב, ברשת?

💗 שימו לב לשפה: לא "למרות הנכות" כמשפט מרכזי – אלא מה האדם עשה, ומה החברה עשתה (או לא עשתה) כדי לאפשר זאת.